

**Curtea Supremă de Justiție**

**DECIZIE**

**13 decembrie 2016**

**mun. Chișinău**

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:  
președinte – Petru Ursache,  
judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti și Nadejda Toma,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de avocatul Marcel Guțan în numele inculpatului și de inculpat, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 02 martie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 mai 2016, în cauza penală în privința lui

**Șalari Radu Anatoli**, născut la 19 august 1982, originar și domiciliat s. Văratice, r-nul Rîșcani.

**Termenul de examinare a cauzei:**

*Prima instanță: 05.06.2015 - 02.03.2016;*

*Instanța de apel: 23.03.2016 - 05.05.2016;*

*Instanța de recurs: 19.07.2016 - 13.12.2016.*

**A C O N S T A T A T :**

**1.** Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 02 martie 2016, Radu Șalari a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Potrivit art. 85 alin. (1) Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa stabilită a fost adăugată parțial pedeapsa aplicată și neexecutată prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2013, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă 18 ani 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Ion Jornea privind încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanța civilă.

Acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral, a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la Radu Șalari în beneficiul părții vătămate Ion Jornea, suma de 10000 lei, în rest acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral a fost respinsă ca neîntemeiată.

**2.** Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, la 04 ianuarie 2015, aproximativ la ora 07:00, Radu Șalari aflându-se în celula nr. 6 a Secției psihoneurologie din cadrul Penitenciarului nr. 16 - Pruncul, amplasat pe adresa str. Pruncului 44, mun. Chișinău, unde era deținut împreună cu condamnații Ion

Jornea și Ion Podrușneac, având scopul vătămării integrității corporale și acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și prevăzând urmările lor, admitând în mod conștient survenirea acestora, s-a apropiat de condamnatul Ion Jornea și i-a aplicat acestuia mai multe lovituri cu pumnul în diferite regiuni ale corpului, cauzându-i, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 856/D din 22 aprilie 2015, vătămări corporale medii.

**3. Avocatul Marcel Guțan în numele inculpatului,** a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivare a invocat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță a respins ca nefondate motivele invocate de către apărătorul inculpatului, expuse atât în cadrul dezbaterilor judiciare, cât și în susținerile verbale anexate la dosar, luând în considerație doar poziția acuzării.

La fel, lipsesc probe incontestabile care să confirme vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate, iar organul de urmărire penală nu a cercetat sub toate aspectele, complet și obiectiv circumstanțele cauzei.

A indicat apelantul că, este ilegală și neîntemeiată încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 decembrie 2015 privind respingerea declarației de abținere a judecătorului Ghenadie Pavliuc, de la judecarea cauzei, ca neîntemeiată, având în vedere că însuși Radu Șalari a solicitat de nenumărate ori recuzarea judecătorului Ghenadie Pavliuc din motivul încălcării grave a drepturilor sale la apărare, de a adresa întrebări martorilor, dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CțEDO și care nu este competent să examineze cauza în care Radu Șalari are calitatea procesuală de inculpat, din motivul că între ei există un conflict, iar Ghenadie Pavliuc are calitatea procesuală de parte vătămată în alte două cauze penale.

Astfel, inculpatului în cadrul examinării cauzei penale în prima instanță i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, asigurarea dreptului la apărare, prezumția nevinovăției, accesul liber la justiție, principiul contradictorialității în procesul penal.

**3.1. Inculpatul,** a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia, invocând că, examinarea cauzei a avut loc în lipsa acestuia, fiind astfel încălcat dreptul la un proces echitabil.

Îndepărtând inculpatul din sala de judecată, prima instanță a încălcat dreptul acestuia de a prezenta probe în apărarea sa.

A indicat apelantul că, prima instanță în mod eronat a admis ca probă raportul de expertiză medico-legală nr. 856/D din 22 aprilie 2015, deoarece partea vătămată Ion Jornea avea posibilitatea singur să-și cauzeze leziunile corporale.

Totodată, din declarațiile martorului Emil Donos rezultă că, la 04 ianuarie 2015, vizitându-l pe Ion Jornea, nu a observat la ultimul careva leziuni, iar când a fost întrebat dacă nu a suferit careva leziuni sau dacă nu a fost bătut, Ion Jornea i-a răspuns că nu a fost bătut și nu are careva leziuni corporale.

La fel, în ședința primei instanțe nu au fost audiați toți martorii apărării, care dețineau informație dacă Ion Jornea avea leziuni corporale.

Inculpatul a mai invocat faptul că judecătorul Ghenadie Pavliuc, după

îndepărtarea lui din sala de judecată nu era în drept să continue examinarea cauzei, din motiv că judecătorul personal a scris două plângeri împotriva inculpatului pe faptul căroră au fost pornite cauze penale, ceea ce ar însemna că judecătorul nu a fost independent la examinarea cauzei respective.

**3.2. Avocatul Cristian Chiriac în numele părții vătămate Ion Jornea,** a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să fie admisă acțiunea civilă înaintată de partea vătămată.

În motivarea apelului a invocat că, prima instanță urma să admită acțiunea civilă cu încasarea prejudiciului cauzat părții vătămate de la inculpatul Radu Șalari a sumei de 25000 euro, conform cursului valutar al BNM în ziua în care s-a depus cererea de concretizare a acțiunii civile, echivalentul 1 euro era 22,45 lei, ceea ce constituie suma de 651250 lei.

Inculpatul Radu Șalari, nu a acordat ajutor material părții vătămate, însă Ion Jornea până în prezent urmează tratament pentru îmbunătățirea sănătății sale, are nevoie de alimentare specială, care este procurată de către soția și fiii acestuia, consumând până în prezent produse alimentare în sumă totală de 75250 lei.

**4.** Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 mai 2016, au fost respinse ca nefondate apelurile, cu menținerea sentinței.

La adoptarea soluției date, instanța de apel a reținut că, din probele administrate vina inculpatului Radu Șalari de săvârșirea infracțiunii incriminate s-a confirmat pe deplin și acțiunile lui corect au fost încadrate în baza art. 152 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a respins argumentele apărării precum că nu au fost administrate probe care ar dovedi vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, deoarece toate probele cercetate, în coroborare dovedesc faptul, că Radu Șalari a săvârșit infracțiunea incriminată.

Instanța de apel a reținut ca fiind corectă aprecierea critică dată de către prima instanță declarațiilor inculpatului Radu Șalari, care reprezintă o metodă de apărare și nu coroborează cu raportul de expertiză medico-legală nr. 856/D din 22 aprilie 2015, declarațiile părții vătămate Ion Jornea, martorilor Iurie David, Nicolae Lungu și Marcel Talpă, iar careva probe care ar confirma faptul că partea vătămată ar fi fost atacată de altcineva nu au fost prezentate.

La fel, instanța de apel a reținut că, afirmațiile apărării precum că părții vătămate Ion Jornea de mai multe ori i-a fost fracturată mâna, nu corespund realității fiind combătute prin declarațiile părții vătămate, care a afirmat că după ce a fost lovit de către inculpat a simțit o durere puternică în brațul drept, precum și prin raportul de expertiză nr. 856/D din 22 aprilie 2015, care face referire la timpul cauzării leziunilor corporale cauzate părții vătămate.

Totodată, instanța de apel a remarcat faptul că, chiar dacă martorii Olena Berezoi, Emil Donos, Iurie David, Marcel Talpă și Nicolae Lungu, nu au văzut momentul aplicării loviturilor părții vătămate, nu rezultă că infracțiunea nu a avut loc, de vreme ce fapta infracțională s-a produs în interiorul celulei unde erau deținuți doar condamnații, astfel că s-a adeverit că în momentul conflictului și nemijlocit după prima ceartă între Radu Șalari și Ion Jornea, în celulă au intrat gardienii Emil Donos și Iurie David, care au văzut consecințele acțiunilor lui Radu

Șalari.

Faptul că partea vătămată Ion Jornea și-a dus de unul singur lucrurile în altă cameră nu denotă lipsa fracturii, fiindcă nu înseamnă că partea vătămată a avut de transportat neapărat lucruri grele, nefiind clar care anume lucruri au fost duse de către Ion Jornea din celula unde era deținut cu Radu Șalari și cu care mână a transportat lucrurile în altă celulă.

La fel, instanța de apel a respins afirmațiile inculpatului referitor la faptul că, dânsul nu avea posibilitatea să lovească partea vătămată, deoarece faptul dat contravine raportului de expertiză medico-legală nr. 856/D din 22 aprilie 2015.

Referitor la argumentele inculpatului și al apărării, precum că inculpatului i-a fost încălcat dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil, instanța de apel a indicat că, potrivit materialelor cauzei, în cadrul ședinței de judecată din 15 decembrie 2015, Radu Șalari a avut un comportament inadecvat, manifestat prin: atitudine cinică și deosebită, care a încălcat grosolan ordinea publică și a manifestat lipsă de respect față de judecată prin tulburarea ordinii în ședința de judecată, precum și pentru săvârșirea unor fapte care denotă desconsiderare vădită față de judecată, ținând cont de injuriile și amenințările adresate completului de judecată, participanților la proces, apreciindu-se astfel ca fapte prevăzute de Codul penal și ca abatere gravă de la ordinea stabilită de legea procesuală penală, în scopul asigurării bunei funcționări a instanței judecătorești și securității participanților la proces, dar și menținerii ordinii și solemnității ședinței de judecată, în conformitate cu prevederile art. art. 333, 334 alin. (1), (2), 342 Cod de procedură penală, prima instanță corect a dispus îndepărtarea inculpatului Radu Șalari din sala de judecată pe parcursul judecării cauzei penale, cu continuarea procesului penal în lipsa inculpatului, iar sentința a fost adusă la cunoștință inculpatului.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a reținut că, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 16, 34 alin. (3), 61, 75, 76, 77, 82, 85 Cod penal.

Respingând apelul declarat de avocatul Cristian Chiriac în numele părții vătămate, instanța cu referire la prevederile art. 219 Cod de procedură penală, art. art. 1422, 1423 Cod civil, reieșind din caracterul infracțiunii săvârșite, starea financiară a inculpatului, precum și din faptul că recompensa bănească este doar unul din componentele menite să aducă satisfacție morală pentru suferințele cauzate, a considerat că suma de 10000 lei, este echitabilă și suficientă pentru a aduce satisfacție morală părții vătămate, iar suma solicitată de 651250 lei, a fost consideră exagerată în raport cu toate circumstanțele cauzei.

Mai mult, instanța de apel a notat că și condamnarea inculpatului în mare parte, va constitui prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral și care în cumul luat cu suma compensației ce s-a decis a acorda lui Ion Jornea, va produce mulțumire justă, deplină, bazată pe echitate și va avea valoarea unei satisfacții echitabile, proporțională circumstanțelor cauzei penale.

Pentru recuperarea prejudiciului material și a cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel a conchis că, prima instanță corect a admis în principiu acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să se pronunțe instanța civilă, deoarece urmează a se delimita care sume urmează a fi

încasate, fiind necesară administrarea de probe suplimentare.

**5. Avocatul Marcel Guțan în numele inculpatului**, în temeiul pct. 2), 4), 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivare a invocat că, în cadrul procesului penal lui Radu Șalari i-a fost violat dreptul la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 CțEDO, precum și dreptul la interogarea martorilor, la dublul grad de jurisdicție, principiul prezumției nevinovăției, or, instanța de apel neîntemeiat a refuzat solicitarea inculpatului în ședința de judecată de a fi interogați martorii și un specialist în domeniul medicinei, luând în considerație că acesta nu a participat la examinarea cauzei penale în prima instanță, și-a bazat decizia exclusiv pe rezultatele și procedurile petrecute în prima instanță, fără a examina direct și nemijlocit probele administrate la cauză.

Instanțele de fond respingând ca nefondate motivele invocate de apărător, expuse atât în cadrul examinării cauzei penale în prima instanță cât și în instanța de apel, au luat astfel poziția acuzării și a părții vătămate, având în vedere conflictul iscat spontan între judecătorul Ghenadie Pavliuc și inculpatul Radu Șalari, care a dus la înlăturarea din procesul penal a inculpatului până la pronunțarea sentinței, formându-se concluzia de neimparțialitate a judecătorului menționat și independența completului de judecată a Curții de Apel Chișinău, dat fiind faptul că decizia instanței de apel este bazată pe aprecierea probelor de către prima instanță.

Sușține recurentul că, la materialele cauzei lipsesc probe incontestabile care să confirme vinovăția lui Radu Șalari în săvârșirea infracțiunii incriminate, iar instanțele de judecată nu au cercetat sub toate aspectele, complet și obiectiv circumstanțele cauzei.

Atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești, au fost audiați martorii Olena Berezoii, Emil Donos, Iurie David, Nicolae Lungu, Marcel Talpă, sub jurământ și preîntâmpinați de răspunderea penală pe care o poartă conform art. art. 312, 313 Cod penal, însă instanțele de fond au interpretat eronat declarațiile martorilor în proces, deoarece conținutul nu corespunde procesului-verbal al ședinței de judecată a primei instanțe.

Indică recurentul, că dacă partea vătămată avea fracturată 1/3 distală a osului ulnar drept, el nu era în stare să-și strângă și să ducă de unul singur, cu mâna dreaptă, lucrurile sale.

Mai mult, inculpatul nu avea posibilitatea să lovească partea vătămată cu pumnii, deoarece a avut o intervenție chirurgicală la mâna dreaptă, fiind cu mâna dreaptă bandajată, iar instanțele de judecată nu au luat în considerație faptul că intervenția chirurgicală a avut loc la 30 decembrie 2014, iar dacă inculpatul avea să-l lovească pe Ion Jornea, puteau să se observe pe pansament urme de sânge sau medicul avea să constate leziunile apărute în circumstanțele expuse și însuși Radu Șalari era să solicite ajutor medical, iar colaboratorii penitenciarului aveau să observe careva leziuni la mâna dreaptă a inculpatului.

Fiind audiat suplimentar în calitate de bănuit la 12 mai 2015, Radu Șalari a solicitat ridicarea înregistrărilor video din 04 ianuarie 2015 din salonul nr. 6 al Secției psihoneurologie al Penitenciarului nr. 16 - Pruncul, fapt neglijat și

neverificat la începutul pornirii urmăririi penale în scopul constatării circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei penale.

Astfel, consideră recurentul că, urmărirea penală nu a fost efectuată obiectiv, or, dacă ar fi fost ridicate înregistrările video din 04 ianuarie 2015, acestea ar fi fost probe decisive în procesul penal, iar motivul expus în sentință de către prima instanță și în decizie de către instanța de apel, precum că „nu este clar și nu este motivat argumentul invocat de apărare, precum că organul de urmărire penală nu a ridicat înregistrările video din 04 ianuarie 2015, din salonul nr. 6 al Secției psihoneurologie a Penitenciarului nr. 16 - Pruncul, or, apărarea nu a indicat ce anume circumstanțe și împrejurări vor dezvălui aceste înregistrări și ce vor demonstra, cât și importanța probei date pentru soluționarea justă a cauzei, mai ales că celulele în care sunt deținuți condamnații nu sunt dotate cu camere de luat vederi” este unul declarativ din motiv că prin răspunsul primit la demersul ofițerului de urmărire penală de către administrația Penitenciarului nr. 16 - Pruncul din 14 mai 2015 (f.d.75, vol.I), se confirmă că sistemul de supraveghere video montat în instituția penitenciară, înregistrează evenimentele din instituție pe o perioadă de până la 30 zile, apoi sistemul de supraveghere video, în mod automatizat distruge informația precedentă, pentru înregistrarea informației noi.

Din considerentul că în acea perioadă nu a fost solicitată salvarea informației video înregistrate, aceasta în mod automat a fost nimicită, mai mult, în cadrul urmăririi penale nu a fost audiat colaboratorul penitenciarului care în ziua de 04 ianuarie 2015 urmărea sistemul de supraveghere video montat în instituția penitenciară, inclusiv și în salonul nr. 6, deoarece, consideră recurentul că declarațiile date ar fi fost decisive în procesul penal în cauză.

Indică recurentul că, este neîntemeiat și nefondat argumentul expus în sentință de către prima instanță și asupra căruia instanța de apel nu s-a expus referitor la aspectul de autoritate și dominare a martorului Ion Podrușneac, care a refuzat de a face declarații în cadrul cercetării judecătorești, în legătură cu ce s-a constatat săvârșirea faptei infracționale prevăzute de art. 313 Cod penal, deoarece nu este clar sub care autoritate se afla martorul, dacă prezent la ședința de judecată a fost doar Ion Jornea, iar inculpatul Radu Șalari a fost înlăturat din proces până la pronunțarea sentinței.

La fel, recurentul consideră ilegală și neîntemeiată încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 decembrie 2015 privind respingerea declarației de abținere a judecătorului Ghenadie Pavliuc de la judecarea cauzei, ca neîntemeiată, având în vedere că însuși inculpatul Radu Șalari a solicitat de nenumărate ori recuzarea judecătorului Ghenadie Pavliuc, din motivul încălcării grave a drepturilor sale la apărare, de a acorda întrebări martorilor, dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CȚEDO, precum și din motivul că între inculpat și judecătorul Ghenadie Pavliuc s-a iscat un conflict, iar Ghenadie Pavliuc are calitate procesuală de parte vătămată în alte două procese penale.

Referitor la declarațiile părții vătămate Ion Jornea depuse în prima instanță și în instanța de apel, recurentul indică că sunt formale și declarative, neîntemeiate, nefondate, fără a avea, din punct de vedere juridic, suport probant, care nu pot fi considerate ca probă decisivă în lipsa altor probe.

**5.1. Inculpatul**, a contestat cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea

acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivare a invocat că, la examinarea cauzei au fost încălcate prevederile art. 6 CțEDO, art. art. 8 alin. (1), (2), 19 alin. (3), 22, 33 alin. (2) pct. 2), 66 pct. 16), 17), 18), 22), 23), 25), 31), 33), 87, 88, 99 alin. (1), (2), 100 alin. (1), (4), 186, 389 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, fiindu-i astfel încălcat dreptul la apărare, la un proces echitabil, de a prezenta probe, de a solicita audierea martorilor, expertului, specialistului și de a le adresa întrebări.

Sușține recurentul că, cauza penală în prima instanță a fost examinată de judecătorul Ghenadie Pavliuc care are calitate procesuală de parte vătămată pe alte două cauze penale din anul 2015, iar la solicitarea inculpatului și a apărătorului acestuia ca cauza să fie transmisă spre examinarea altui judecător, a fost refuzat.

Indică recurentul că, instanțele de fond au respins demersul inculpatului la audierea martorilor, a expertului și a specialistului, mai mult, instanțele nu au luat în considerație actul eliberat de șeful Penitenciarului nr. 16 – Pruncul, referitor la înregistrările video și certificatul medical care confirmă faptul că inculpatul a fost supus unei intervenții chirurgicale la mâna dreaptă.

Instanțele de fond nu s-au expus referitor la declarațiile părții vătămate care diferă pe parcursul procesului penal.

Sușține inculpatul că, nu a săvârșit infracțiunea incriminată, partea vătămată avea posibilitatea singur să își provoace leziunile corporale.

Subsidiar recurentul a invocat că, instanța de apel a menținut sentința primei instanțe ca fiind legală și a pus la baza deciziei doar probele acuzării și a părții vătămate, iar probele prezentate de inculpat și apărătorul său au fost respinse.

**6.** Asupra recursului declarat de avocatul Marcel Guțan în numele inculpatului a prezentat referință procurorul, care s-a expus pentru respingerea acestuia ca inadmisibil, deoarece temeiurile indicate de recurent nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului, lipsind astfel, temeiuri de casare a deciziei recurate.

Din hotărârile adoptate rezultă că, instanțele judecătorești au examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, făcând apreciere probelor în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, just încadrând acțiunile lui Radu Șalari în baza art. 152 alin. (1) Cod penal.

Pe parcursul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești au fost respectate normele de procedură penală, probele fiind obținute în condițiile legii.

**7.** Judecând recursurile declarate în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Colegiul penal lărgit reține că, recurenții invocă în recursurile lor temeiul

prevăzut de pct. 4) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când judecata a avut loc fără participarea inculpatului, când participarea lui era obligatorie potrivit legii, indicând că, instanța de apel a încălcat flagrant prevederile art. 334 alin. (2) Cod de procedură penală, judecând cauza în lipsa inculpatului.

Colegiul penal lărgit menționează că art. 6 CțEDO garantează dreptul învinuitului de a participa efectiv la desfășurarea procesului penal.

Aceasta include, printre altele, dreptul de a fi prezent și de a urma toate procedurile în fața instanței.

Acest drept face parte implicit, din noțiunea de principiu al contradictorialității și poate să derive din garanțiile conținute în art. 6 § 3 lit. c), d) și e) CțEDO - dreptul acuzatului de a se apăra el însuși, de a solicita audierea martorilor acuzării și de a obține citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării.

Potrivit art. 321 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor când:

- 1) inculpatul se ascunde de la prezentarea în instanță;
- 2) inculpatul, fiind în stare de arest, refuză să fie adus în instanță pentru judecarea cauzei și refuzul lui este confirmat și de apărătorul lui;
- 3) examinării unor cauze privitor la săvârșirea unor infracțiuni ușoare, când inculpatul solicită judecarea cauzei în lipsa sa.

Conform art. 334 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă inculpatul încalcă ordinea ședinței și nu se supune dispozițiilor președintelui ședinței, ultimul îi atrage atenția asupra necesității respectării disciplinei, iar în caz de repetare a încălcării ori de abatere gravă de la ordine, judecătorul sau, după caz, completul de judecată dispune îndepărtarea lui din sala de judecată, continuând procesul în lipsa acestuia. Sentința, însă, se pronunță în prezența inculpatului sau se aduce la cunoștința acestuia imediat după pronunțare.

Astfel, din procesul-verbal al ședinței de judecată din 15 decembrie 2015 (f.d.65-71 vol.II), în prima instanță, inculpatului i-a fost atrasă atenția să se supună dispozițiilor președintelui ședinței de judecată privind menținerea ordinii în ședință, iar ulterior, prin încheiere protocolară, pentru încălcarea repetată a ordinii stabilită de legislația procesuală penală, a fost îndepărtat din sala de ședințe pe parcursul judecării cauzei penale, cu pronunțarea sentinței în prezența acestuia sau, după caz, cu aducerea acesteia la cunoștință.

Totodată, se reține faptul că, ședința de judecată din 15 decembrie 2015, după audierea martorilor prezenți a fost amânată pentru 18 decembrie 2015, ora 11.20.

La 18 decembrie 2015, avocatul inculpatului Marcel Guțan, a solicitat audierea inculpatului pentru a nu fi încălcat dreptul acestuia la un proces echitabil și principiul contradictorialității, însă instanța a respins solicitarea argumentând prin faptul că inculpatul a fost îndepărtat din sala de judecată până la pronunțarea sentinței (f.d.78-80 vol.II).

Ulterior, în aceeași ședință de judecată, judecătorul Ghenadie Pavliuc, a declarat abținere de la examinarea cauzei penale în privința lui Radu Șalari, care însă, prin încheierea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 18 decembrie 2015, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 87, 88, 89-92 vol.II).

Ședința de judecată din 21 decembrie 2015, a fost amânată pentru 28 ianuarie 2016, ora 12.00 din motivul neprezentării părților.

La ședințele de judecată din 28 ianuarie 2016 și 29 ianuarie 2016, Radu Șalari a fost escortat la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, însă nu a fost prezent în sala de ședințe (f.d.105-107, 115-116 vol.II).

Totuși, la 29 ianuarie 2016, instanța a dispus amânarea ședinței pentru 02 februarie 2016, ora 12.00, pentru a asigura ultimul cuvânt al inculpatului.

Pentru ședința din 02 februarie 2016, inculpatul a refuzat a fi escortat, iar instanța a dispus amânarea ședinței pentru pronunțarea sentinței, la 02 martie 2016, ora 11.00, iar la 02 martie 2016 a pronunțat sentința în lipsa inculpatului, care a refuzat a se prezenta în ședința de judecată (f.d.127, 135 vol.II).

Astfel, Colegiul penal reține că, prima instanță a încălcat dreptul inculpatului de a participa efectiv la desfășurarea procesului penal prevăzut de art. 6 CțEDO, nefiind audiat în ședința de judecată, or, avocatul Marcel Guțan care reprezenta interesele inculpatului, în ședința de judecată a solicitat audierea inculpatului pentru a nu încălca dreptul acestuia la un proces echitabil și principiul contradictorialității, însă instanța a refuzat demersul din motiv că inculpatul a fost îndepărtat din sala de judecată până la pronunțarea sentinței.

Conform jurisprudenței naționale, dacă inculpatul, care potrivit art. 334 alin. (1) Cod de procedură penală, a fost îndepărtat din sala de judecată, ulterior solicită reîntoarcerea în sală cu obligația de a nu mai încălca ordinea, instanța poate decide prin încheiere întoarcerea acestuia în sala de ședință și în această situație urmează ca lui să i se ofere posibilitatea să ia cunoștință de toate acțiunile care s-au efectuat în lipsa lui. În cazul în care inculpatul și în continuare admite încălcări, instanța dispune îndepărtarea lui până la sfârșitul ședinței.

La caz, prima instanță urma să concretizeze dacă inculpatul solicită reîntoarcerea în sală cu obligația de a nu mai încălca ordinea, cu atât mai mult că acesta ulterior îndepărtării din sala de judecată și până la pronunțarea sentinței a fost escortat în instanță de două ori, însă nu a fost dus în sala de ședințe.

La fel, Colegiul penal reține că, de către instanța de apel neîntemeiat au fost respinse demersurile inculpatului Radu Șalari privind audierea martorului Ion Bodușneag și a unui specialist traumatolog, odată ce inculpatul nu a participat la examinarea cauzei în prima instanță, fiind astfel încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil, dreptul acuzatului de a solicita audierea martorilor acuzării și de a obține citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării (art. 6 § 3 lit. d), e) din CțEDO).

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că și-a găsit confirmare temeiul prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, temei pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu trimiterea cauzei pentru rejudecarea apelurilor.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel va ține seama de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele

acesteia, să efectueze citarea legală a inculpatului potrivit statuărilor art. art. 412, 235-243 Cod de procedură penală, să se expună în temeiul art. 414 Cod de procedură penală, asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

### **D E C I D E :**

Se admit recursurile ordinare declarate de avocatul Marcel Guțan în numele inculpatului și de inculpat, în cauza penală în privința lui *Șalari Radu Anatoli*, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 mai 2016 și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 26 ianuarie 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Nadejda Toma